

MAK

Lietuvos istorijos institutas

Miestų tyrimų skyrius

Rytis Jonaitis

**Kretingos senojo miesto vietoje (A1821), Rotušės a. ir Vilniaus g. sankirtoje, 2006 m
vykdytų žvalgomųjų archeologijos tyrimų
ATASKAITA**

Vilnius

2006

TURINYS

ĮVADAS.....	3
TYRINĖJIMŲ APŽVALGA	4
Šūrfas Nr. 1	6
Šūrfas Nr. 2	7
Šūrfas Nr. 3	8
Šūrfas Nr. 4	9
Šūrfas Nr. 5	10
Šūrfas Nr. 6	11
IŠVADOS	13
RADINIŲ SĄRAŠAS.....	14
NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS	15
NUOTRAUKOS	16
BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS	19
BRĖŽINIAI.....	20
ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGIJOS TYRIMŲ PROJEKTAS.....	28
LEIDIMAS TYRIMAMS.....	29

ĮVADAS

2006 m. rugsėjo mėnesį Lietuvos istorijos instituto Miestų tyrimų skyriaus ekspedicija (vad. R. Jonaitis), pagal 2006 m. rugsėjo 20 d. sutartį, pasirašytą tarp Lietuvos istorijos instituto ir UAB „VĖTRŪNA“, atliko žvalgomuosius archeologijos tyrimus Kretingoje senojo miesto vietoje (A1821), Rotušės a. ir Vilniaus g. sankirtoje. Pagal projektą šiame sklype numatyta pastatyti viešąjį tualetą. Žvalgomųjų archeologijos tyrimų tikslas - išsiaiškinti stratigrafiją ir kultūrinio sluoksnio chronologiją. Žvalgomieji archeologijos tyrimai buvo atliekami pagal 2006 m. rugsėjo 15 d. tyrėjui R. Jonaičiui išduotą leidimą Nr. 197 (žr. priedą psl. 29).

Archeologijos žvalgomųjų tyrimų projektas Nr. 197 (žr. priedą psl. 28) buvo suderintas Mokslinėje archeologijos komisijoje 2006 m. rugsėjo 15 d. Darbus užsakė UAB „VĖTRŪNA“. Žvalgymų metu grafinę, fotofiksaciją ir kitus lauko darbus vykdė autorius. Brėžinius braižė I. Kaplūnaitė. Žemės kasimo darbus vykdė UAB „Vėtrūna“ darbininkai.

Ataskaita parengta 4 egzemplioriais iš kurių viena perduota užsakovui, UAB „Vėtrūna“, viena Kretingos muziejui, dvi Kultūros vertybių apsaugos departamentui. Žvalgomųjų archeologijos tyrimų metu aptikti radiniai bus perduoti į Kretingos muziejų.

TYRINĖJIMŲ APŽVALGA

1960 m. mokslinės restauracinės gamybinės dirbtuvės archeologė M. Vaitkunskaitė bažnyčios ir vienuolyno kieme ištyrė penkis šurfus, bendro 53,25 m² ploto (Vaitkunskaitė M. 1960 Kretingos pranciškonų (bernardinų) vienuolyno ir bažnyčios ansamblio archeologinių tyrinėjimų dienoraštis // PRPI archyvas. F.5. Nr. 355). Tyrinėjimų metu (pamatų duobėse) fiksuoti iki 400 cm storio sluoksniai, aptikti du akmenų grindiniai, rasta vietinės ir importinės statybinės keramikos, metalo dirbinių.

1986 m. PKI archeologas J. Genys centrinės aikštės šiaurinėje dalyje ištyrė 4 perkasas bendro 195 m² ploto (Genys J. Universalinė parduotuvė Kretingoje centrinės aikštės šiaurinėje dalyje. Archeologiniai kasinėjimai (trumpa ataskaita už 1986 m.) // LII rankraštynas. F.1. Nr. 1504). Tyrimų metu fiksuoti iki 170 cm storio XVI – XVIII a. sluoksniai (rūšių vietose), aptiktas grindinys, mūrinio namo liekanos, medinio pastato pamatas, rasta buitinės ir statybinės keramikos, metalo dirbinių, monetų.

1987 m. PRPI archeologai J. Genys ir R. Sprainaitis centrinės aikštės šiaurinėje dalyje ištyrė 5 perkasas ir 1 šurfą bendro 203 m² ploto (Genys J., Sprainaitis R. Universalinė parduotuvė Kretingoje, centrinės aikštės 6 šiaurinėje dalyje. Archeologinių tyrimų ataskaita // LII rankraštynas. F. 1 Nr. 1332). Tyrimų metu fiksuoti iki 200 cm storio trijų horizontų XVII a. pradžios – XX a. pradžios sluoksniai, aptiktos kelių pastatų liekanos, ūkinės duobės, grindinys, rasta daug XVII – XVIII a. buitinės ir statybinės, vietinės ir importinės keramikos, metalo, stiklo dirbinių, monetų.

1988 m. Archeologas J. Kanarskas Vilniaus g. sklypo Nr. 6 ištyrė 3 perkasas ir 1 šurfą, bendro 21 m² ploto (Kanarskas J. Kretingos spėjamo senkapio Nr. 3 (Kretinga, Vilniaus g. 6) žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų, vykdytų 1988 m., ataskaita // LII rankraštynas, F.1, Nr. 1609). Tyrinėjimų metu fiksuoti iki 120 cm storio suardyti XIX a. pab. – XX a. sluoksniai. Archeologiškai vertingų sluoksnių ir palaidojimų nerasta.

1992 m. MLI muziejaus archeologas R. Sprainaitis buvusios Rotušės vietoje ištyrė 13 perkasų, bendro 236 m² ploto (Sprainaitis R. Buvusios Rotušės vieta Kretingoje. Žvalgomųjų archeologijos tyrimų ataskaita // LII rankraštynas. F. 1 Nr. 2044). Tyrimų metu fiksuoti nuo 30 iki 120 cm storio XVII – XX a. sluoksniai, aptikti trijų XVII ir XIX a. pastatų mūriniai pamatai, žmonių palaidojimai. Rasta buitinės ir statybinės keramikos, monetų, stiklo dirbinių, švininis antspaudas.

1993 m. Kretingos muziejaus archeologas J. Kanarskas vykdė žvalgomuosius tyrinėjimus įvairių statybų ir trasų vietose Rotušės a. sklype Nr. 6, Šaltinio g., Kęstučio g. ištyrė 49 m²

bendrą plotą (Kanarskas J. Kretingos senamiesčio kultūrinio sluoksnio žvalgymo darbų ataskaita už 1993 metus // LII rankraštynas. F. 1 Nr. 2144). Tyrimų metu fiksuoti iki 160 cm storio XIX – XX a. sluoksniai. Aptiktas grindinys.

1994 m. MLI muziejaus archeologas R. Sprainaitis Birutės g. sklype Nr. 1 ištyrė 354 m² plotą (Sprainaitis R. Birutės g. Nr. 1 Kretingoje žvalgomųjų archeologijos tyrimų ataskaita // LII rankraštynas. F. 1 Nr. 2289). Tyrimų metu fiksuoti iki 250 cm storio XVII a. II pusės – XX a. kultūriniai sluoksniai. Aptiktos XVII, XIX a. pastatų liekanos, rasta buitinės ir statybinės keramikos, metalo ir stiklo dirbinių, monetų. Tyrimai vykdyti šalia buvusios rotušės.

1994 m. MLI muziejaus archeologas R. Sprainaitis buvusios Rotušės vietoje ištyrė 4 perkakas, bendro 160 m² ploto (Sprainaitis R. Buv. Rotušės vieta Kretingoje. Archeologinių tyrimų ataskaita // LII rankraštynas. F. 1 Nr. 2354). Tyrimų metu fiksuoti iki 120 cm storio XVII – XX a. sluoksniai. Aptikti dviejų XVII ir XIX a. pastatų mūriniai pamatai, rasta žmonių kaulų.

ŽVALGOMIEJI TYRIMAI

Žvalgomieji archeologijos tyrinėjimai buvo vykdomi centrinėje Kretingos senamiesčio dalyje, Rotušės a. ir Vilniaus g. sankirtoje, tarp sankryžos ir pranciškonų vienuolyno teritorijos tvoros. Viso žvalgomųjų archeologijos tyrimų metu buvo ištirti 6 šurfai, bendro 19,83 m² ploto. Patogumo dėlei šurfluose buvo įvesta autonominė kvadratų sistema, šurfai sienelėmis orientuoti į pasaulio kryptis.

Žvalgoma vieta yra šiaurinėje Rotušės a. ir Vilniaus g. sankirtos dalyje, apie 170 m į PV nuo Kretingos pranciškonų bažnyčios. Tyrimų vieta lygi, nežymiai nuožulnėjanti sklypo vidurio link, apaugusi velėna (žr. nuotr. Nr. 1 – 4). Pabaigus tyrimus, visi šurfai buvo užkasti (žr. nuotr. Nr. 18).

Šurfas Nr. 1

(brėž. Nr. 3, nuotr. Nr. 5 – 6)

Šurfas Nr. 1 buvo kasamas pietrytinėje sklypo dalyje, netoli Rotušės a. ir Vilniaus g. sankryžos, 6 – 8,5 m atstumu į Š nuo šaligatvio (žr. situacijos planą). Šurfo matmenys 2 x 2 m (4 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriamą vietą lygi, apaugusi velėna, nežymiai nuožulnėjanti Š kryptimi.

Stratigrafija. Fiksuoti vakarinis ir šiaurinis šurfo pjūviai, tirti 6 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Vakarinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 3). Viršutiniame horizonte, H_A 25,64 – 25,78 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis buvo 6 – 7 cm. Po velėna atsidengė pilkos žemės sluoksnis (**Nr.2**) kuriame fiksuotos smulkios pavienės griuvenos, akmenukai, kalkės, šaknys, XX a. būdingi buitinės bei statybinės keramikos fragmentai (neinventorinti). Šio sluoksnio storis buvo 45 – 48 cm. Sluoksnis nežymiai žemėjo Š kryptimi.

Giliau, 58 – 60 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkos žemės su gelsvo smėlio priemaiša, pavieniais smulkiais akmenukais, šaknimis, sluoksnis (**Nr.3**). Sluoksnio storis svyravo nuo 12 cm iki 80 cm. Po šiuo sluoksniu, 78 – 136 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinis smulkaus žvyro sluoksnis (**Nr.4**). Šio sluoksnio storis svyravo nuo 20 cm iki 94 cm. Šiame sluoksnyje, 156 – 164 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, kad būtų patogiau išmesti žemės, buvo padarytas laiptas.

Po supiltinio žvyro sluoksniu (**Nr.4**), 165 – 167 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos žvyro sluoksnis su gausia molio priemaiša (**Nr.5**). Šio sluoksnio storis

buvo 104 – 110 cm. 272 – 276 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus fiksuotas įžemis (Nr.6) – švarus, baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 22,95 – 22,97 m aukščio.

Šiaurinis pjūvis. (žr. brėž. Nr. 3). Viršutiniame horizonte, H_A 25,55 – 25,64 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (Nr.1), kurio storis šiame pjūvyje buvo 10 – 12 cm. Po velėnos sluoksniu fiksuotas pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, kalkėmis, XX a. buitinės bei statybinės keramikos fragmentais (neinventorinti), šaknimis (Nr.2). Šiame pjūvyje sluoksnio storis buvo 48 – 54 cm.

Giliau, 60 – 64 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkos žemės su gelsvos spalvos smėlio priemaiša sluoksnis (Nr.3), kurio storis buvo 44 – 48 cm. Po šiuo sluoksniu, 104 – 110 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinio žvyro sluoksnis (Nr.4). Šiame sluoksnyje, 110 – 114 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus buvo padarytas laiptas. Supiltinio žvyro sluoksnio storis buvo 70 – 90 cm.

Po supiltinio žvyro sluoksniu (Nr.4), 176 – 198 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos žvyro sluoksnis su gausia molio priemaiša (Nr.5), kurio storis šiame pjūvyje buvo 73 – 96 cm. Po šiuo sluoksniu, 266 – 268 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (Nr.6) - švarus, baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 22,95 – 22,97 m aukščio.

Radiniai. Jokių archeologiškai vertingų radinių šiame šurfe nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 2

(brėž. Nr. 4, nuotr. Nr. 7 – 8)

Šurfas Nr. 2 buvo kasamas šiaurrytinėje sklypo dalyje, šalia pranciškonų vienuolyno teritorijos tvoros, 23,35 m atstumu į R nuo tvoros kampo, 16 m atstumu į Š nuo šurfo Nr. 1. (žr. situacijos planą). Šurfo matmenys 1,6 x 1,7 m (2,72 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriama vieta lygi, apaugusi velėna.

Stratigrafija. Fiksuoti pietinis ir vakarinis šurfo pjūviai, tirti 4 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Pietinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 4). Viršutiniame horizonte, H_A 25,50 – 25,52 m aukščio fiksuotas velėnos sluoksnis (Nr.1), kurio storis buvo 6 – 9 cm. Po velėna atsidengė pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, smulkiomis akmenukais, šaknimis, įvairiomis XX a. šiukšlėmis (Nr.2). Šio sluoksnio storis buvo 40 – 60 cm.

Giliau, 60 – 69 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas šviesiai pilkos žemės su gausia gelsvos spalvos smėlio priemaiša sluoksnis (Nr.3). Sluoksnio storis buvo 6 – 32 cm, sluoksnis žemėjo ir plėtėjo R kryptimi. Po šiuo sluoksniu, 60 – 102 cm gylyje nuo esamo žemės

paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinis žvyro sluoksnis (**Nr.4**). Deja, dėl pavojingų darbo sąlygų (byrantis žvyras), toliau gilinti nebuvo galimybės. Šurfo dugnas fiksuotas 280 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Įžemis nepasiektas. Šurfo dugno H_A 22,69 – 22,71 m aukščio.

Vakarinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 4). Viršutiniame horizonte, H_A 25,58 – 25,60 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 4 – 8 cm. Po velėna atsidengė pilkos žemės sluoksnis (**Nr.2**), kuriame buvo pavienės smulkios griuvenos, smulkūs akmenukai, šaknys, įvairios XX a. šiukšlės.

Giliau, 50 – 55 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas šviesiai pilkos žemės sluoksnis su gausia gelsvos spalvos smėlio priemaiša (**Nr.2**). Šiame pjūvyje sluoksnio storis buvo 10 cm, jis fiksuotas ne per visą pjūvį – jo ilgis 120 cm.

Po šiuo sluoksniu ir po pilkos žemės sluoksniu (**Nr.2**), 40 – 64 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas supiltinis pilkšvos spalvos žvyro sluoksnis (**Nr.4**). Šiame sluoksnyje, 124 cm gylyje buvo padarytas laiptas. Deja, dėl pavojingų darbo sąlygų, žvyro sluoksnio apačios ir įžemio nepavyko pasiekti. Šurfo dugnas fiksuotas 280 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Šurfo dugno H_A 22,70 m aukščio.

Radiniai. Jokių archeologiškai vertingų radinių šiame šurfe nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 3

(brėž. Nr. 5, nuotr. Nr. 9 – 10)

Šurfas Nr. 3 buvo kasamas šiaurės vakarinėje sklypo dalyje, šalia pranciškonų vienuolyno teritorijos tvoros kampo, 3,58 – 4,86 m atstumu į PR nuo tvoros kampo, 20,19 – 20,40 m atstumu į V nuo šurfo Nr. 2. (žr. situacijos planą). Šurfo matmenys 2 x 2 m (4 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriamą vietą lygi, apaugusi velėna.

Stratigrafija. Fiksuoti šiaurinis ir rytinis šurfo pjūviai, tirti 5 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Šiaurinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 5). Viršutiniame horizonte, H_A 25,84 – 25,86 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis buvo 8 – 12 cm. Giliau atsidengė pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, kalkėmis, įvairiomis XX a. buitinėmis bei statybinėmis šiukšlėmis, šaknimis (**Nr.2**). Šio sluoksnio storis buvo 41 – 43 cm. Šiame sluoksnyje 40 cm gylyje buvo aptiktas elektros kabelis, todėl 35 – 37 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus buvo padarytas laiptas.

Giliau, 52 – 54 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, po pilkos žemės sluoksniu, atsidengė šviesiai pilkos žemės sluoksniu su gausiomis gelsvo smėlio priemaišomis (**Nr.3**). Šio sluoksniu storis buvo 25 – 27 cm. Giliau, 78 – 80 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinio žvyro sluoksniu (**Nr.4**), kurio storis buvo 58 – 60 cm.

Po supiltinio žvyro sluoksniu, 136 – 140 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos žvyro sluoksniu su gausia molio priemaiša. Pasiėkus 260 cm gylį nuo esamo žemės paviršiaus, dėl pavojingų darbo sąlygų, darbus teko nutraukti, žemės nepasiekta. Šurfo dugno H_A 23,26 – 23,28 m aukščio.

Rytinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 5). Viršutiniame horizonte, H_A 25,88 – 25,90 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksniu (**Nr.1**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 8 – 12 cm. Po velėna fiksuotas pilkos žemės sluoksniu (**Nr.2**). Sluoksniu struktūrą sudarė pilka žemė, pavienės smulkios griuvenos, gausios šaknys, įvairios XX a. buitinės šiukšlės.

Giliau, 47 – 51 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas šviesiai pilkos, smėlingos žemės sluoksniu (**Nr.3**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 22 – 48 cm. Po šiuo sluoksniu, 68 – 96 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas supiltinio žvyro sluoksniu (**Nr.4**), kurio storis buvo 24 – 80 cm.

Po žvyro sluoksniu (**Nr.4**), 120 – 150 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos molingo žvyro sluoksniu (**Nr.5**). Šiame sluoksnyje, kad būtų patogiau išmesti žemės, 150 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, buvo padarytas laiptas. Šio sluoksniu apačia nebuvo pasiekta dėl nuolatinės sienelių užvirtimo grėsmės. Šurfo dugnas fiksuotas 260 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, žemės nepasiekta. Šurfo dugno H_A 23,25 – 23,27 m aukščio.

Radiniai. Jokių archeologiškai vertingų radinių šiame šurfe nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 4

(brėž. Nr. 6, nuotr. Nr. 11 – 12)

Šurfas Nr. 4 buvo kasamas vakarinėje sklypo dalyje, šalia Rotušės a. ir Vilniaus g. sankryžos, 17,78 – 19,18 m atstumu į PR nuo vienuolyno teritorijos tvoros kampo, 13,10 – 13,60 m atstumu į ŠV nuo šurfo Nr. 1. (žr. situacijos planą). Šurfo matmenys 2 x 2 m (4 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriama vieta lygi, apaugusi velėna.

Stratigrafija. Fiksuoti vakarinis ir šiaurinis šurfo pjūviai, tirti 5 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Vakarinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 6). Viršutiniame horizonte, H_A 25,78 – 25,80 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis buvo 9 – 11 cm. Po velėna atsidengė tamsiai pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, kalkėmis, šaknimis, smulkiomis akmenukais, įvairiomis XX a. buitinėmis šiukšlėmis (**Nr.2**). Šio sluoksnio storis buvo 44 – 46 cm.

Giliau, 54 – 56 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinis žvyro sluoksnis su gelsvos spalvos smėlio priemaiša (**Nr.3**), kurio storis buvo 110 – 116 cm. Šiame sluoksnyje, patogumo išmetant žemes dėlei, 142 – 144 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, buvo padarytas laiptas.

Po žvyro sluoksniu, 164 – 170 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, buvo fiksuotas įžemis – švarus baltos spalvos smėlis (**Nr.4**). Įžemio H_A 24,06 – 24,14 m aukščio.

Šiaurinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 4). Viršutiniame horizonte, H_A 25,46 – 25,80 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 6 – 10 cm. Po velėna fiksuotas tamsiai pilkos žemės sluoksnis (**Nr.2**), kuriame fiksuotos pavienės smulkios griuvenos, šaknys, kalkės, smulkūs akmenukai. Šiame pjūvyje sluoksnio storis buvo 36 – 50 cm.

Giliau, 42 – 58 cm gylyje nuo esamo žemės fiksuotas supiltinis žvyro sluoksnis su gausiomis gelsvo smėlio priemaišomis (**Nr.3**). Šio sluoksnio storis buvo 108 – 122 cm. Po šiuo sluoksniu, rytinėje šurfo dalyje, 174 – 176 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos molingo žvyro sluoksnis (**Nr.5**).

Po žvyro sluoksniais Nr. 3 ir Nr. 5, 164 – 208 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (**Nr.4**) – švarus baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 23,64 – 24,18 m aukščio.

Radiniai. Jokių archeologiškai vertingų radinių šiame šurfe nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 5

(brėž. Nr. 7, nuotr. Nr. 13 – 14, 17, radinių inv. Nr. 1 - 3)

Šurfas Nr. 5 buvo kasamas centrinėje sklypo dalyje, 21,02 m atstumu į PR nuo vienuolyno teritorijos tvoros kampo, 9,47 – 10,60 m atstumu į ŠV nuo šurfo Nr. 1. (žr. situacijos planą). Šurfo matmenys 1,5 x 1,5 m (2,25 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriama vieta lygi, apaugusi velėna.

Stratigrafija. Fiksuoti vakarinis ir šiaurinis šurfo pjūviai, tirti 5 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Vakarinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 7). Viršutiniame horizonte, H_A 25,38 – 25,40 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis buvo 2 – 6 cm. Po velėna atsidengė pilkos žemės

sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, smulkiais akmenukais, įvairiomis XX a. buitinėmis šiukšlėmis, šaknimis (Nr.2). Sluoksnio storis buvo 50 – 76 cm, sluoksnis plateja Š kryptimi.

Giliau, 56 – 82 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkos žemės su gelsvos spalvos smėlio priemaiša sluoksnis (Nr.3), kurio storis buvo 22 – 24 cm. Šiame sluoksnyje aptikti keli atsitiktiniai buitinės keramikos fragmentai, preliminariai datuojami XIX a. Po smėlingos pilkos žemės sluoksniu, 76 – 102 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos supiltinio, molingo žvyro sluoksnis (Nr.4). Šio sluoksnio storis buvo 28 – 94 cm. Sluoksnis staigiai žemėja Š kryptimi.

Po žvyro sluoksniu, 104 – 196 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (Nr.5) – švarus baltas smėlis. Įžemio H_A 23,44 – 24,36 m aukščio.

Šiaurinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 7). Viršutiniame horizonte, H_A 25,34 – 25,38 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (Nr.1), kurio storis šiame pjūvyje buvo 4 – 8 cm. Po velėna atsidengė pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, smulkiais akmenukais, įvairiomis XX a. buitinėmis bei statybinėmis šiukšlėmis, šaknimis (Nr.2). Šiame pjūvyje sluoksnio storis buvo 64 – 76 cm.

Giliau, 68 – 82 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkos, smėlingos žemės sluoksnis (Nr.3), kurio storis buvo 6 – 24 cm. Šiame sluoksnyje aptiktos keli atsitiktiniai buitinės keramikos fragmentai, datuojami XIX a. Po šiuo sluoksniu, 74 – 102 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas supiltinis rausvos spalvos molingas žvyro sluoksnis (Nr.4). Čia jo storis buvo 96 – 98 cm. Patogumo išmetant žemes dėlei, šiame sluoksnyje, 110 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, padarytas laiptas.

Giliau, po žvyro sluoksniu, 196 – 198 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (Nr.5) – švarus baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 23,42 – 23,44 m aukščio.

Radiniai. Visi šurfe aptikti radiniai buvo rasti pilkos smėlingos žemės sluoksnyje (Nr.3). Čia buvo aptikti 5 puodynės fragmentai (inv. Nr. 1), puodo šoneliai (inv. Nr. 2) ir keptuvės kojėlė (inv. Nr. 3). Radiniai datuojami XIX a (žr. nuotr. Nr. 17)

Šurfas Nr. 6

(brėž. Nr. 8, nuotr. Nr. 15 – 16)

Šurfas Nr. 6 buvo kasamas centrinėje sklypo dalyje, 13,08 – 14,81 m atstumu į PR nuo vienuolyno teritorijos tvoros kampo, 5,10 – 5,50 m atstumu į ŠV nuo šurfo Nr. 4. (žr. situacijos

plana). Šurfo matmenys 2 x 2 m (4 m²). Šurfe įvesta metrinė kvadratų sistema. Šurfas orientuotas pagal pasaulio kryptis. Tiriama vieta lygi, apaugusi velėna.

Stratigrafija. Fiksuoti pietinis ir vakarinis šurfo pjūviai, tirti 6 sluoksniai. Pjūviuose taikyta vienoda sluoksnių numeracija.

Pietinis pjūvis (žr. brėž. Nr. 8). Viršutiniame horizonte, H_A 25,60 – 25,62 m aukščio fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis buvo 7 – 11 cm. Po velėna fiksuotas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, smulkiais akmenukais, šaknimis, įvairiomis XX a. buitinėmis šiukšlėmis (**Nr.2**). Šio sluoksnio storis buvo 30 – 40 cm.

Giliau, vakarinėje pjūvio dalyje, po tamsiai pilkos žemės sluoksniu, 42 – 46 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas smėlingos šviesiai pilkos žemės sluoksnis (**Nr.3**), kurio storis buvo 24 cm. Šis sluoksnis fiksuotas ne per visą pjūvio ilgį – jo ilgis buvo 94 cm. Po tamsiai pilkos žemės sluoksniu (**Nr.2**) ir po smėlingu pilkos žemės sluoksniu (**Nr.3**), 46 – 66 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinis žvyro sluoksnis (**Nr.4**). Šio sluoksnio storis buvo 96 – 102 cm.

Po žvyro sluoksniu, 140 – 166 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos supiltinis žvyras su gausia molio priemaiša (**Nr.5**), kurio storis buvo 54 – 88 cm, sluoksnis plėtėjo R kryptimi. Po šiuo sluoksniu, 222 – 228 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (**Nr.6**) – švarus baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 23,35 – 23,40 m aukščio.

Vakarinis pjūvis (brėž. Nr. 8). Viršutiniame horizonte, H_A 25,58 – 25,60 m aukščio, fiksuotas velėnos sluoksnis (**Nr.1**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 6 – 12 cm. Po velėna fiksuotas tamsiai pilkos žemės sluoksnis (**Nr.2**), kurio struktūrą sudarė smulkios pavienės griuvenos, smulkūs akmenukai, šaknys. Šio sluoksnio storis buvo 28 – 30 cm.

Giliau, 36 – 42 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas šviesiai pilkos smėlingos žemės sluoksnis (**Nr.3**). Šiame pjūvyje jo storis buvo 26 – 36 cm, jis nežymiai plėtėjo Š kryptimi. Po smėlingu šviesiai pilkos žemės sluoksniu, 166 – 168 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas pilkšvos spalvos supiltinio žvyro sluoksnis (**Nr.4**), kurio storis buvo 99 – 101 cm. Patogumo dėlei išmetant žemes, šiame sluoksnyje, 130 cm buvo padarytas laiptas.

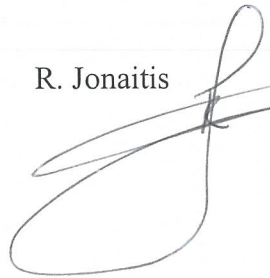
Giliau, 164 – 166 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas rausvos spalvos molingas žvyro sluoksnis (**Nr.5**), kurio storis šiame pjūvyje buvo 54 – 56 cm. Po šiuo sluoksniu, 218 – 222 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis (**Nr.6**) – švarus baltos spalvos smėlis. Įžemio H_A 23,40 – 23,42 m aukščio.

Radiniai. Jokių archeologiškai vertingų radinių šiame šurfe nebuvo aptikta.

IŠVADOS

1. 2006 m. rugsėjo 21 – 22 d. Kretingos senojo miesto vietoje (A1821), Rotušės a. ir Vilniaus g. sankirtoje, buvo atliekami archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Tyrimus užsakė UAB „Vėtrūna“, kuri šioje vietoje planuoja pastatyti Kretingos miesto viešąjį tualetą. Tyrimų metu iškasti 6 šurfai, bendro 19,83 m² ploto.
2. Tyrimų metu fiksuotas iki 280 cm storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XIX – XX a. Viso aptikti trys būtines keramikos fragmentai.
3. Žvalgomųjų archeologijos tyrimų metu neaptikta istorinio bei archeologinio laikotarpio statinių.
4. Ateityje, vykdant bet kokius žemės judinimo darbus minėtame sklype, mažesniame negu 280 cm gylyje, archeologo dalyvavimas netikslingas. Didesniame gylyje, sklypo šiaurinėje dalyje, esančioje arčiau Kretingos pranciškonų bažnyčios teritorijos pietinės tvoros, pakanka apsiriboti archeologijos žvalgymais.

R. Jonaitis

RADINIŲ SĄRAŠAS

Šurfas Nr. 5

- Inv.Nr.1.** Puodynės fragmentai (5). Molis. Storis 4 mm. Molis su smėlio priemaiša. Molio masė rausvos spalvos. Keramika puošta linijų ornamentu. Vidinėje ir išorinėje pusėje išlikusi rudos spalvos glazūra. Matyti buvusios ašelės vieta (žr. nuotr. Nr.17).
- Inv.Nr.2.** Puodo šonelių fragmentai (2). Molis. Storis 4 mm. Molis su smėlio priemaiša. Molio masė baltos spalvos. Ant vieno fragmento išlikęs piešinys – pilkos spalvos juostelė (žr. nuotr. Nr.18).
- Inv.Nr.3.** Keptuvės kojelė. Molis. aukštis 65 mm. Molis su smėlio priemaiša. Molio masė rausvos spalvos. Ant kojelės matyti angobas, išlikę žalios glazūros pėdsakų (žr. nuotr. Nr.19).

NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

1. Tiriamoji vieta prieš tyrimų pradžia. Vaizdas iš PV pusės.
2. Tiriamoji vieta prieš tyrimų pradžia. Vaizdas iš P pusės.
3. Tiriamoji vieta prieš tyrimų pradžia. Vaizdas iš ŠV pusės.
4. Tiriamoji vieta prieš tyrimų pradžia. Vaizdas iš R pusės.
5. Šūrfas Nr. 1. Bendras vaizdas iš R pusės.
6. Šūrfas Nr. 1. Šiaurinis pjūvis.
7. Šūrfas Nr. 2. Bendras vaizdas iš ŠR pusės.
8. Šūrfas Nr. 2. Pietinis pjūvis.
9. Šūrfas Nr. 3. Bendras vaizdas iš P pusės.
10. Šūrfas Nr. 3. Rytinis pjūvis.
11. Šūrfas Nr. 4. Bendras vaizdas iš P pusės.
12. Šūrfas Nr. 4. Šiaurinis pjūvis.
13. Šūrfas Nr. 5. Bendras vaizdas iš R pusės.
14. Šūrfas Nr. 5. Vakarinis pjūvis.
15. Šūrfas Nr. 6. Bendras vaizdas iš ŠV pusės.
16. Šūrfas Nr. 6. Pietinis pjūvis.
17. Šūrfas Nr. 5. Inv. Nr. 1 – 3.
18. Tiriamoji vieta po tyrimų.

NUOTRAUKOS

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS

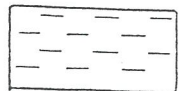
1. Sutartiniai žymėjimai.
2. Situacijos planas. M 1: 500
3. Šurfas Nr. 1 Vakarinis ir šiaurinis pjūviai. M 1: 20.
4. Šurfas Nr. 2 Pietinis ir vakarinis pjūviai. M 1: 20.
5. Šurfas Nr. 3 Šiaurinis ir rytinis pjūviai. M 1: 20.
6. Šurfas Nr. 4 Vakarinis ir šiaurinis pjūviai. M 1: 20.
7. Šurfas Nr. 5 Vakarinis ir šiaurinis pjūviai. M 1: 20.
8. Šurfas Nr. 6 Pietinis ir vakarinis pjūviai. M 1: 20.

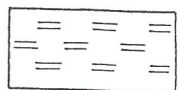
PILKA ŽEMĖ

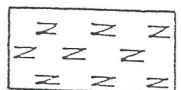
JUODA ŽEMĖ

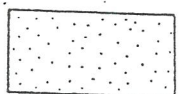
MOLIS

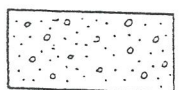
PLŪKTAS MOLIS

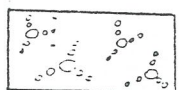
DEGTAS MOLIS

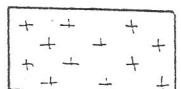
SMĖLIS

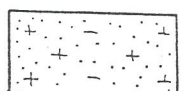
SMULKUS ŽVYRAS

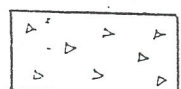
STAMBUS ŽVYRAS

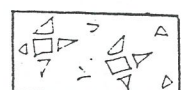
KALKĖS

KALKIŲ SKIEDINYS

SMULKIOS GRIUVENOS

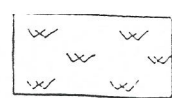
STAMBIOS GRIUVENOS

DEGĖSIAI

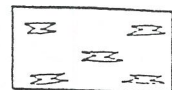
KAULAI

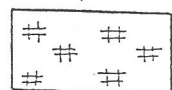
PELENAI

VELĖNA

ODA

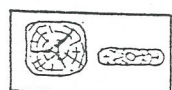
PUVĖSIAI

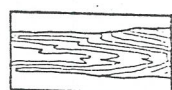
DURPĖS

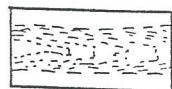
ŠAKNYS

SKERSINĖ MEDIENA

IŠILGINĖ MEDIENA

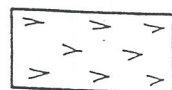
SUNYKUSI MEDIENA

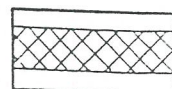
APDEGUSI MEDIENA

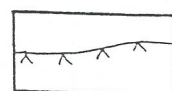
KERAMIKA

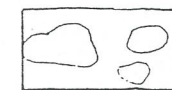
SKIEDROS

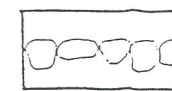
ASFALTAS

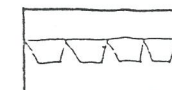
ĮŽEMIS

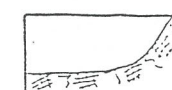
AKMENYS

AKMENŲ GRINDINYS

TAŠYTI AKMENYS

DUOBĖS KONTŪRAS

AKMENŲ MŪRAS

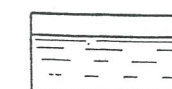
PLYTŲ MŪRAS

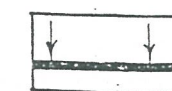
AKMENŲ-PLYTŲ MŪRAS

MŪRAS PJŪVYJE

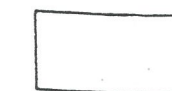
GRUNTINIS VANDUO

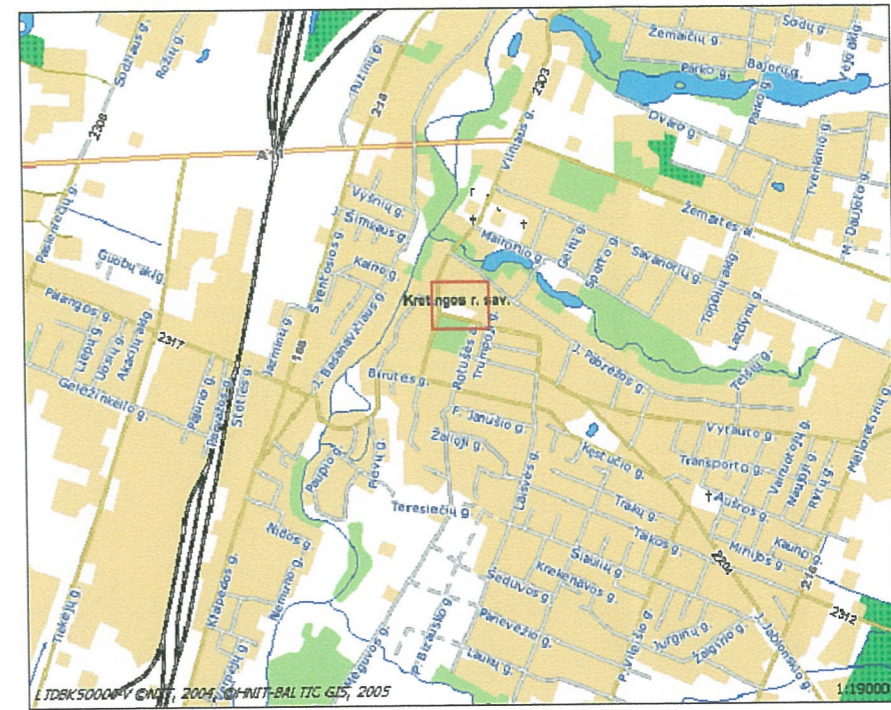
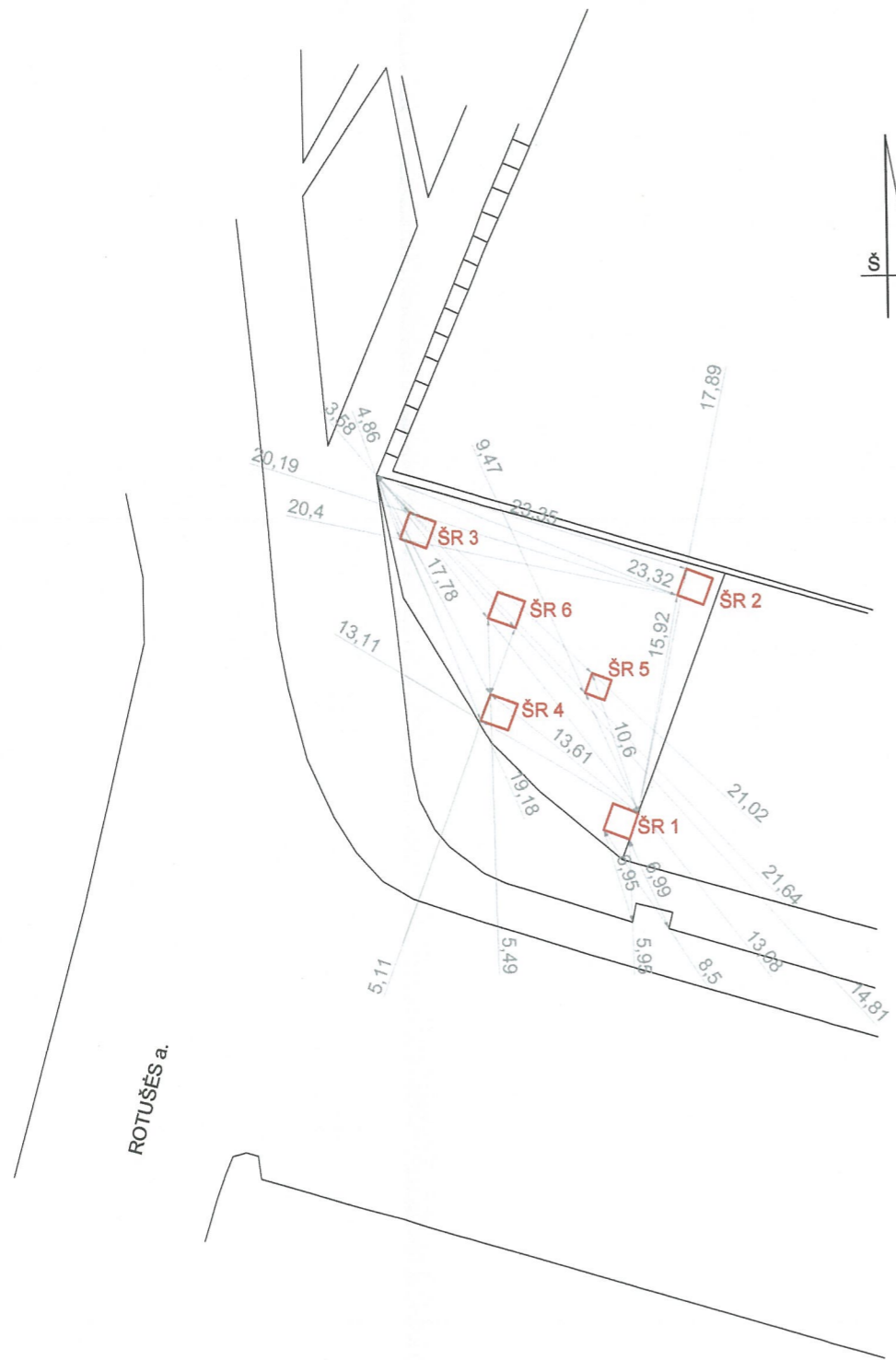
FIKSUOTA KRAŠTINĖ

SUODŽIAI

PASTABA: Sutartiniai ženklai tarpusavyje derinami

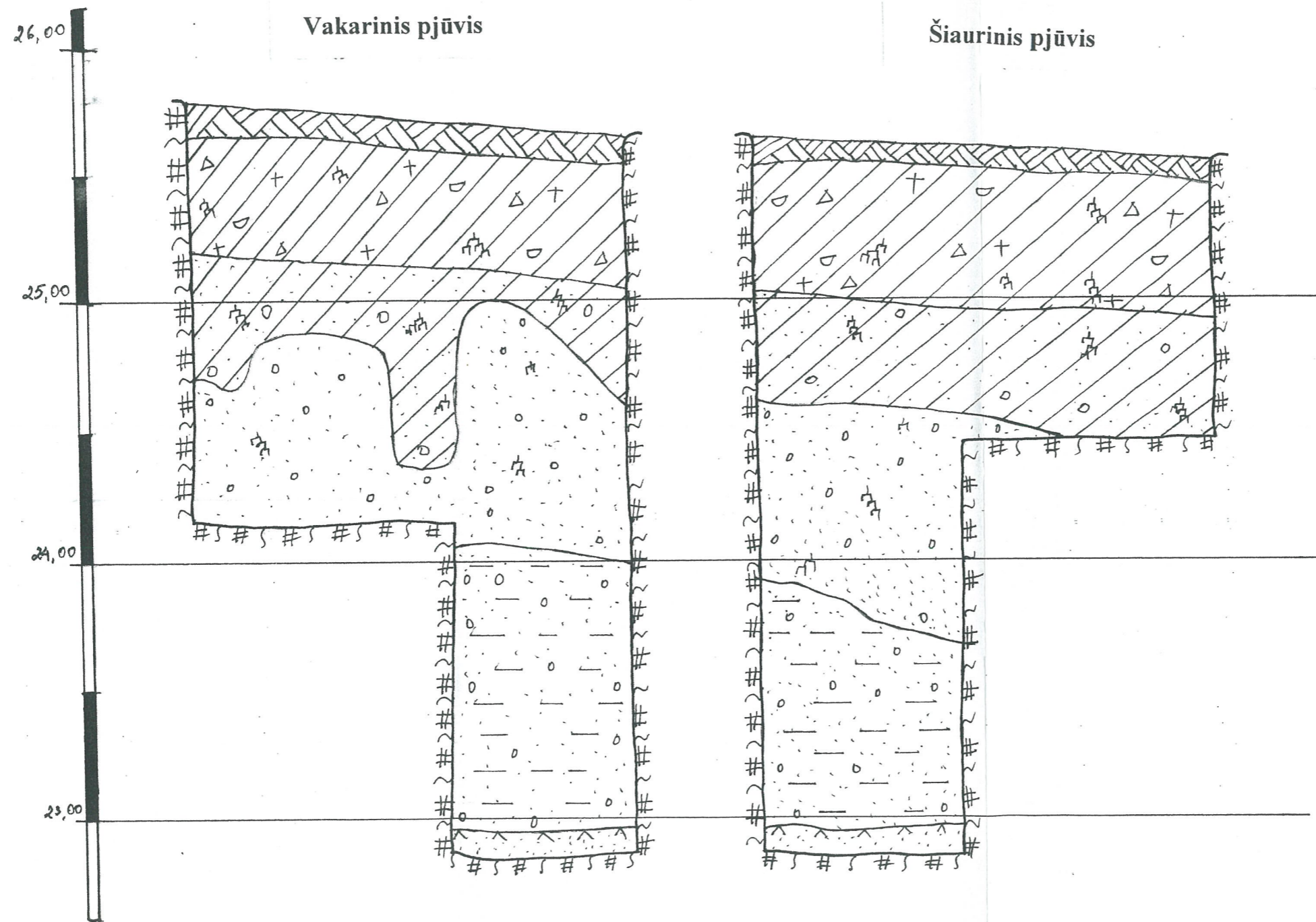

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- ŠR 2 ŠURFŲ VIETOS
- 6.88 PRIRIŠIMAI

ARCHEOLOGAS	R. JONAITIS	2006 KRETINGA VILNIAUS G. 28	STADIJA	BRĖŽINYS	BRĖŽINIŲ
BRAIŽĖ	O.VALIONIENĖ			2	8
SITUACIJOS PLANAS, M 1:5 00			ARCHEOLOGIJOS ŽVALGOMIEJI TYRIMAI		

ŠURFAS Nr. 1

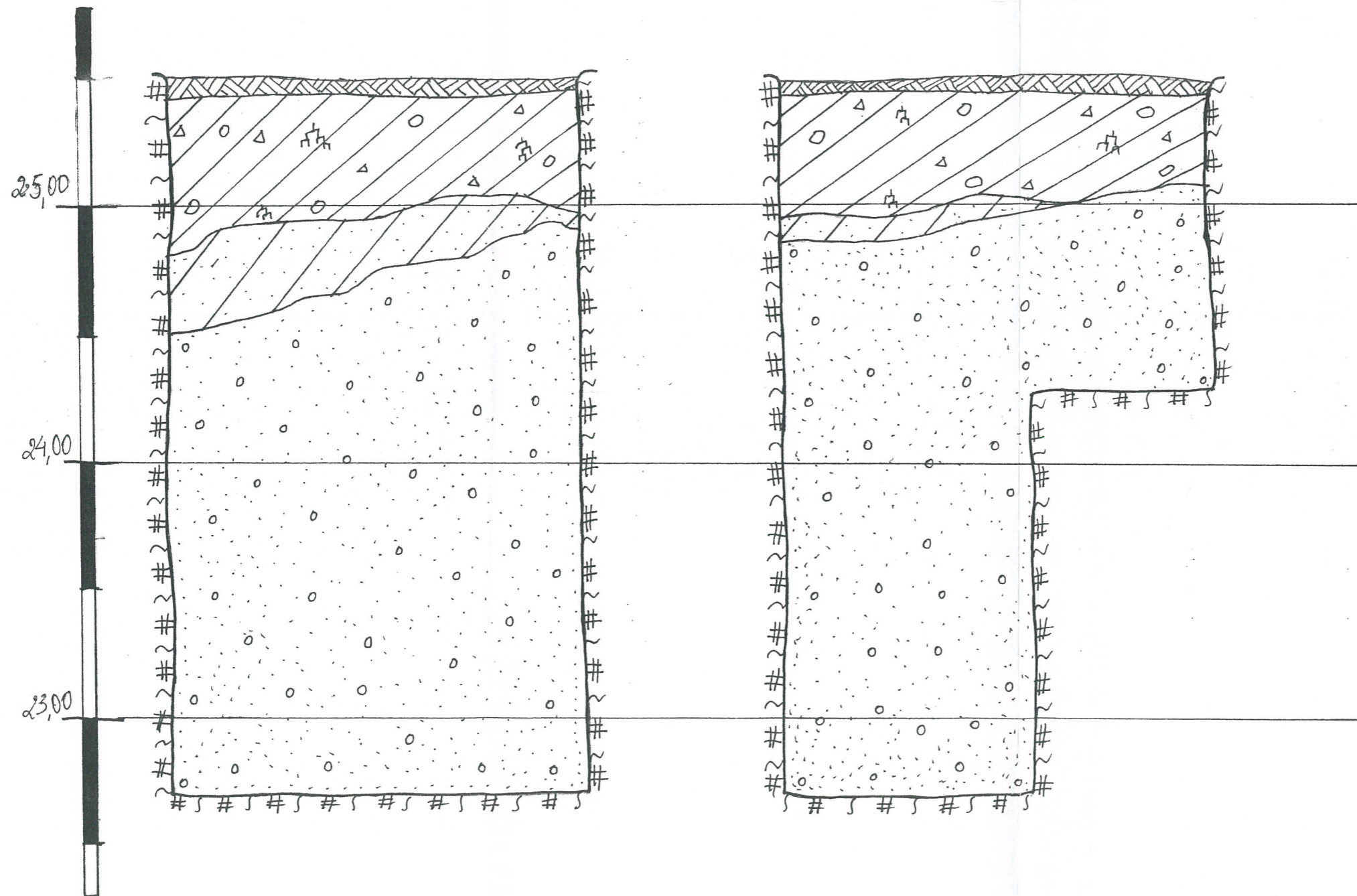

Archeologas	R. Jonaitis	Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė	Rotušės a. – Vilniaus g.	3	8

ŠURFAS Nr. 2

Pietinis pjūvis

Vakarinis pjūvis

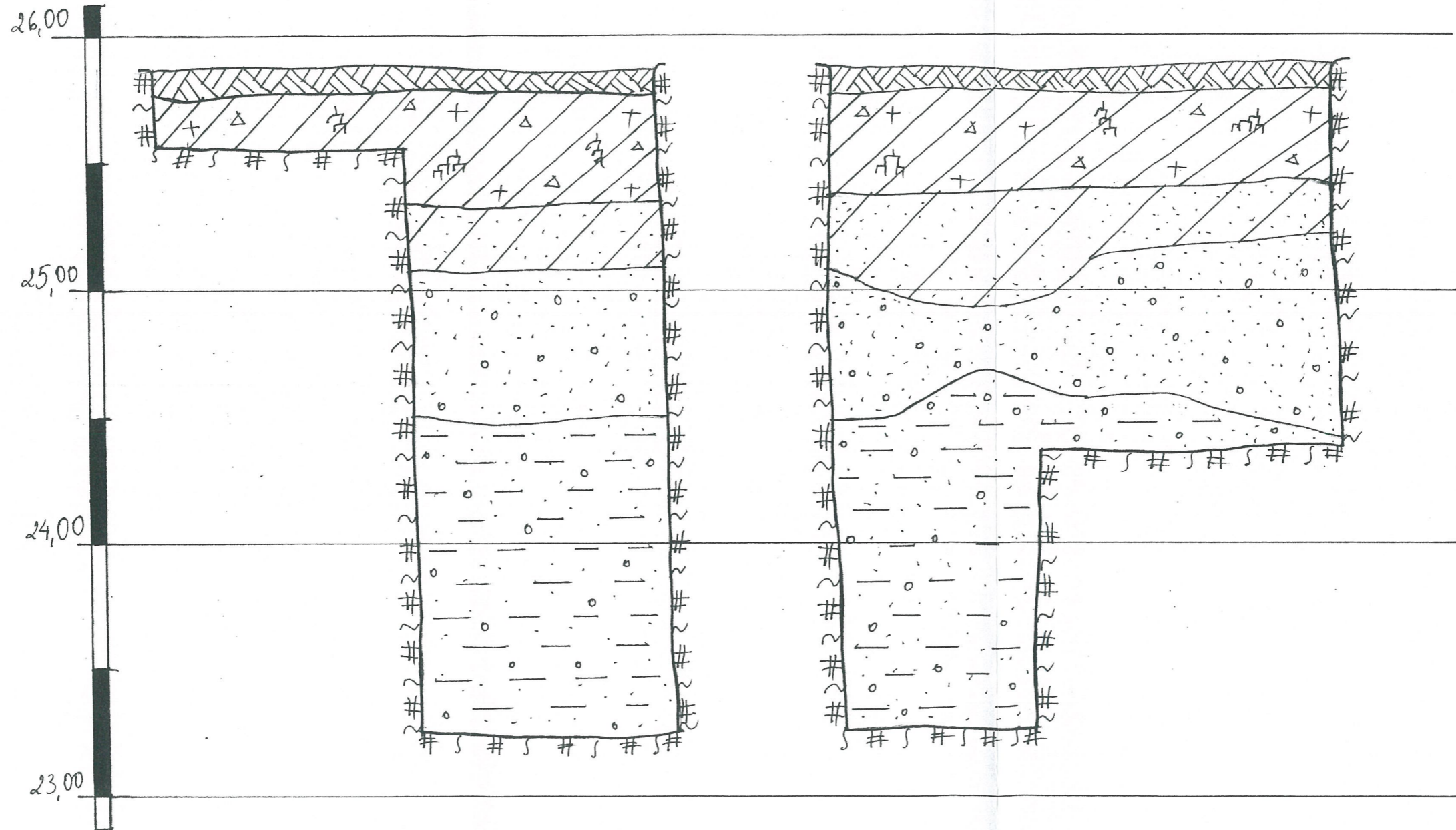

Archeologas	R. Jonaitis		Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė		Rotušės a. – Vilniaus g.	4	8

ŠURFAS Nr. 3

Šiaurinis pjūvis

Rytinis pjūvis

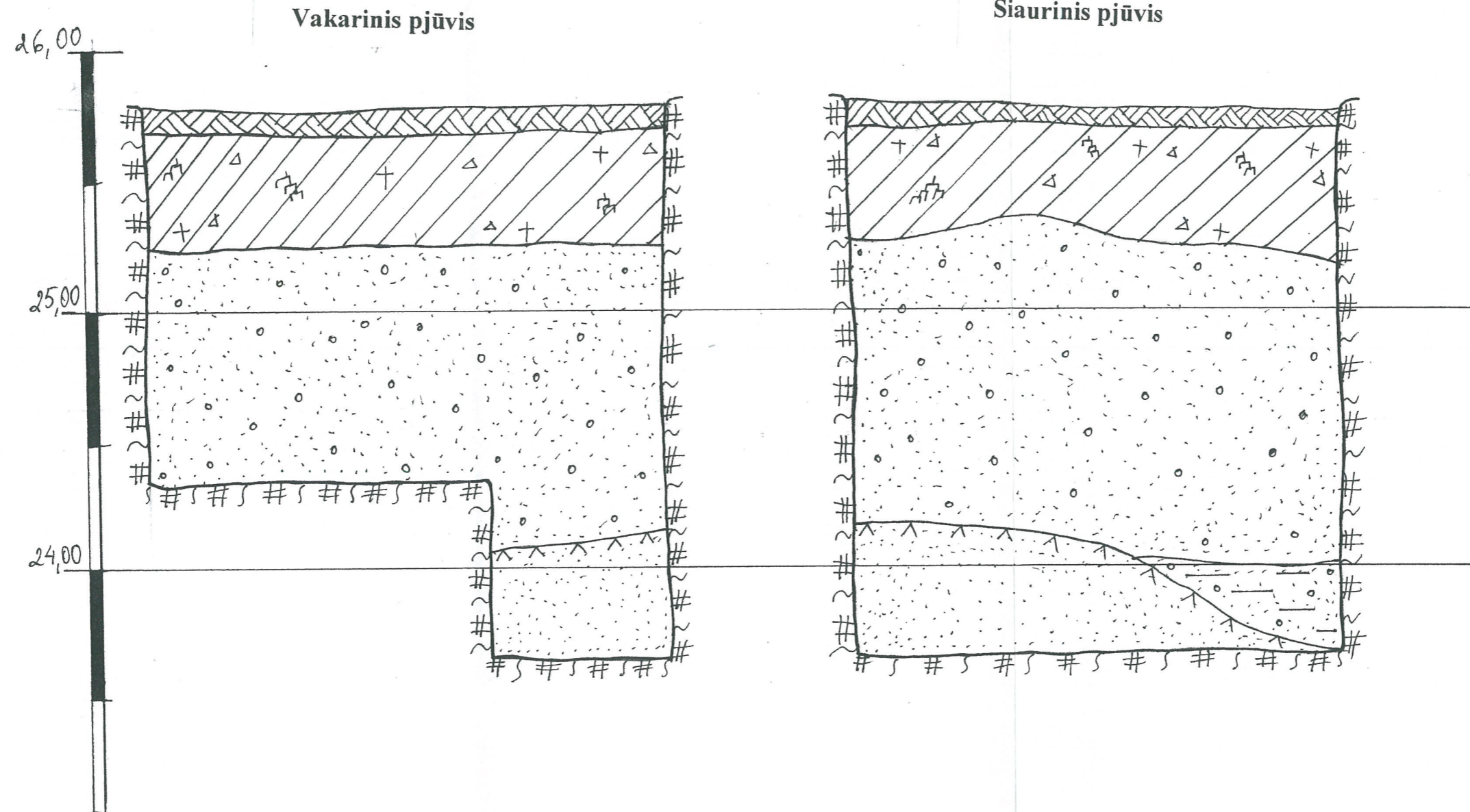

Archeologas	R. Jonaitis	Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė	Rotušės a. – Vilniaus g.	5	8

Šurfas Nr. 3. Šiaurinis ir rytinis pjūviai M 1: 20

ŠURFAS Nr. 4

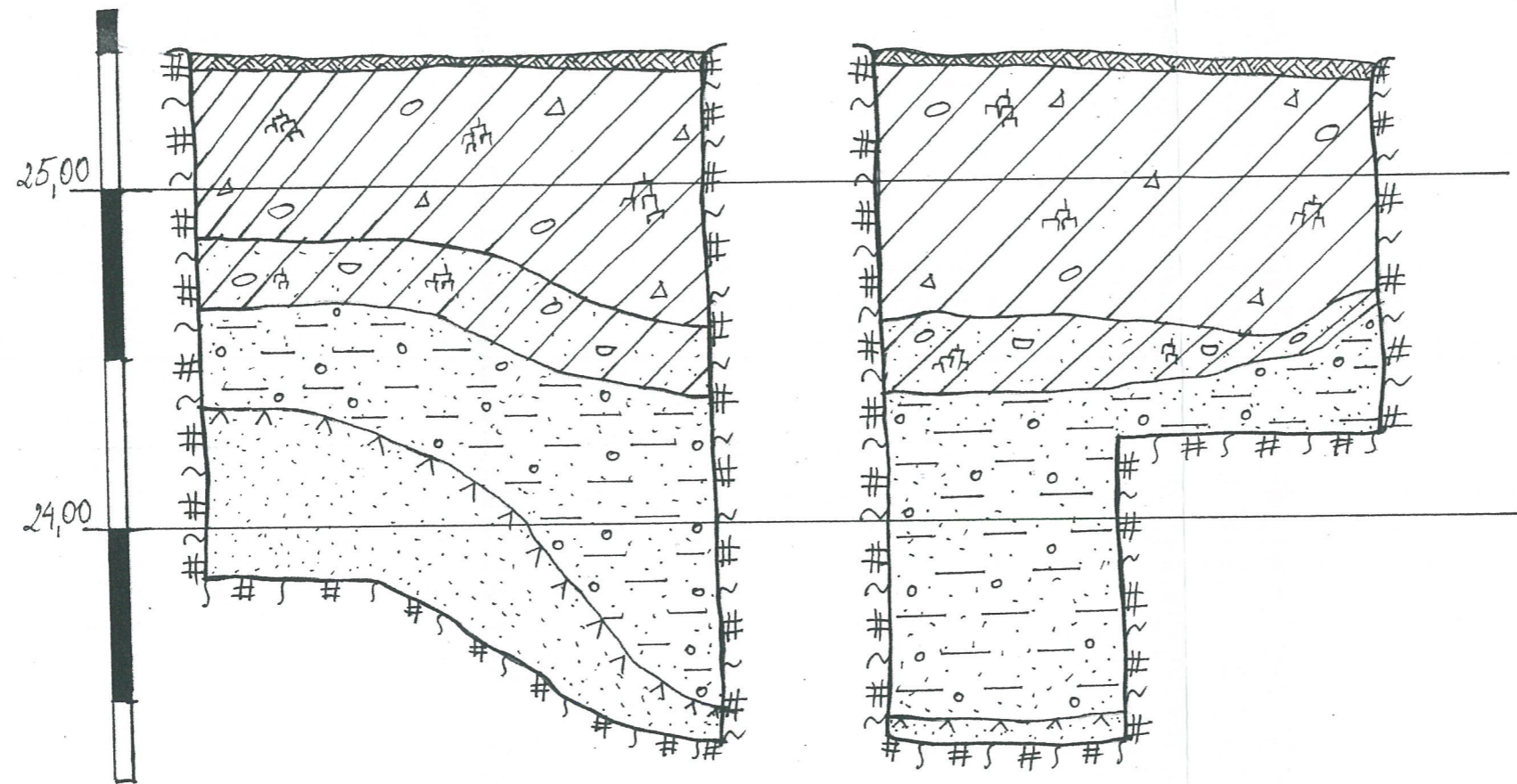
Archeologas	R. Jonaitis		Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė		Rotušės a. – Vilniaus g.	6	8

Šurfas Nr. 4. Vakarinis ir šiaurinis pjūviai M 1: 20

ŠURFAS Nr. 5

Vakarinis pjūvis

Šiaurinis pjūvis

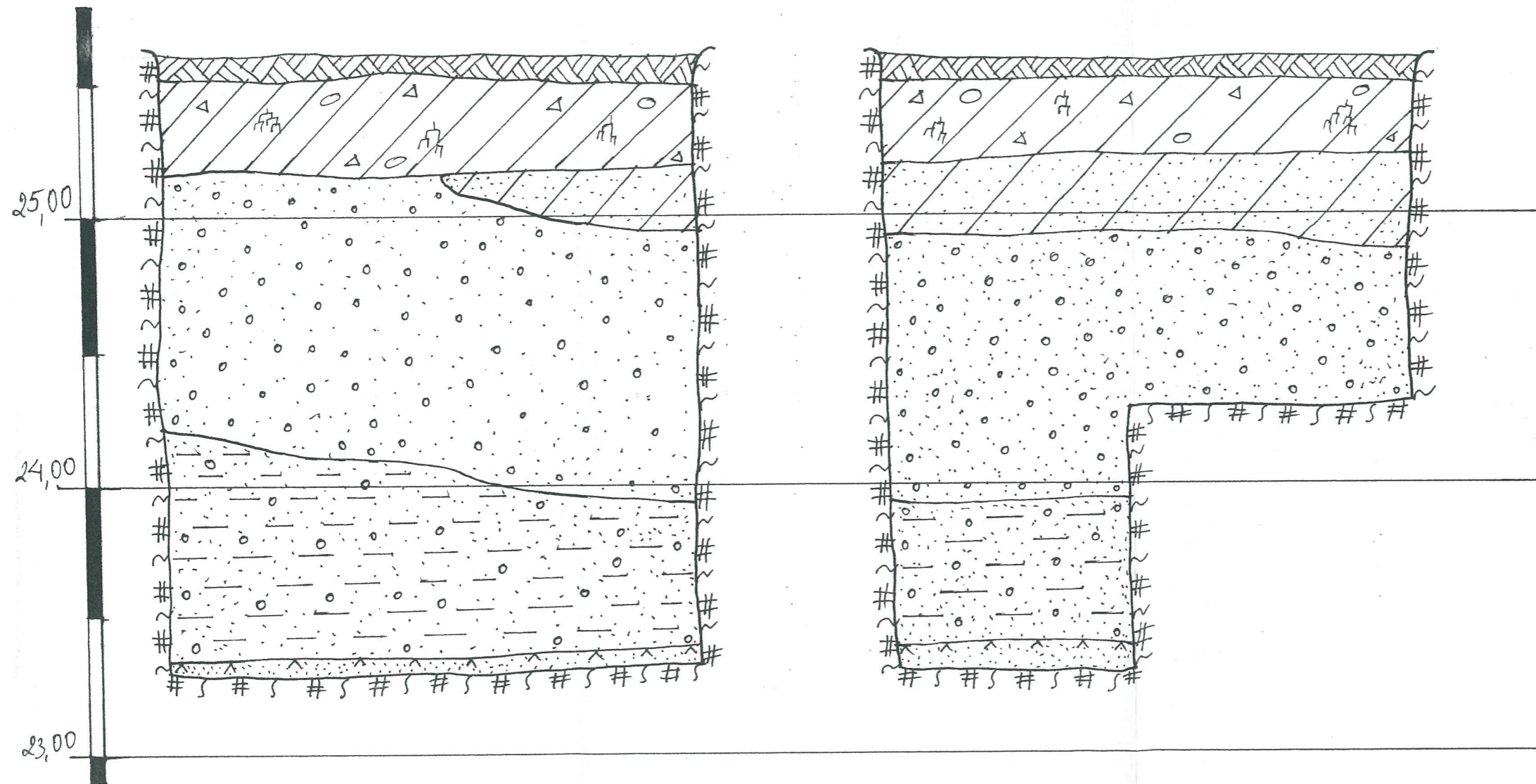
Archeologas	R. Jonaitis		Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė		Rotušės a. – Vilniaus g.	7	8

Šurfas Nr. 5. Vakarinis ir šiaurinis pjūviai M 1: 20

ŠURFAS Nr. 6

Pietinis pjūvis

Vakarinis pjūvis

Archeologas	R. Jonaitis	Kretinga	Lapas	Lapų
Braižė	I. Kaplūnaitė	Rotušės a. – Vilniaus g.	8	8

Šurfas Nr. 6. Pietinis ir vakarinis pjūviai M 1: 20

Lietuvos istorijos instituto Miestų tyrimų skyriaus
archeologas Rytis Jonaitis

Kultūros paveldo departamento
Mokslinei archeologijos komisijai

Archeologijos žvalgomųjų tyrimų projektas

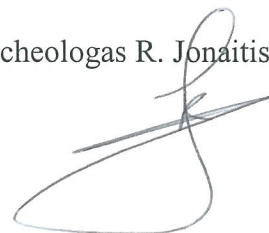
2006 m. rugsėjo mėnesį planuojama atlikti žvalgomuosius tyrimus Kretingoje, senojo miesto vietoje (A1821) Vilniaus g. ir Rotušės a. sankirtoje. Ten numatyta pastatyti viešąjį tualetą. Žvalgomųjų tyrimų tikslas išsiaiškinti šiame sklype esančio kultūrinio sluoksnio stratigrafiją, nustatyti jo vertę ir chronologiją.

Tuo tikslu planuojama atidengti ir ištirti 7, 2 x 2 m dydžio šurfus, bendro 28 m² ploto. Aptikus archeologiškai vertingus kultūrinio sluoksnio horizontus minėtame sklype, bus pateiktas papildomas projektas dėl pilnų archeologinių tyrimų atlikimo. Prašau išduoti leidimą žvalgomiesiems archeologijos tyrimams Kretingoje, senojo miesto vietoje (A1821) Vilniaus g. ir Rotušės a. sankirtoje 3.

Priedas – situacijos planas.

Vilnius
2006 09 15

Archeologas R. Jonaitis

Leidimas galioja iki 2006-11-30

LEIDIMAS

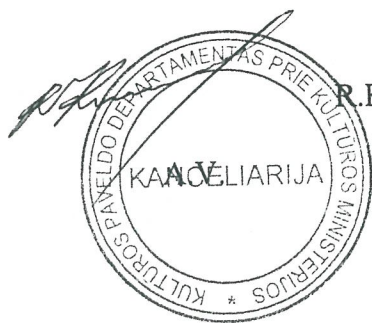
vykdyti archeologinius tyrimus

2006-09-15 Nr.197
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **R.Jonaičiui** vykdyti Kretingos senojo miesto vietos (A1821), sklypo Vilniaus g. ir Rotušės a. sankitoje, Kretingos m., **archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus**, taip pat naudoti elektroninės priemonės, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Archeologinių žvalgomųjų tyrimų projektas, 2006-09-15, Nr.197.

Kontrolės skyriaus vedėjas

R.Kraujalis